

Virtuálna univerzita UMB

Manuál tvorby e-learningových kurzov

Manuál je metodickým usmernením pre odborných riešiteľov projektu *Rozvoj inovatívnych foriem vzdelávania na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici* (ďalej len RIFV), aktivita 2.1. *Virtuálna univerzita UMB*. Zároveň ponúka základné usmernenie všetkým záujemcom o tvorbu e-learningových kurzov (ďalej len *e-kurzov*) na pôde Univerzity Mateja Bela (UMB).

Hlavným cieľom projektu je vytvoriť 280 e-kurzov pre študentov UMB v dennej aj externej forme štúdia a tak nadviazať na už existujúce výstupy predchádzajúcich aktivít pedagógov a technikov UMB v oblasti e-learningu s cieľom vytvoriť jednotnú platformu tohto typu poskytovania vzdelávacieho obsahu študentom UMB.

Ako jediný *system na riadenie výučby* (Learning management system, ďalej len LMS) je pre potreby Virtuálnej univerzity UMB (ďalej VirtUniUMB) použitý LMS Moodle v najnovšej stabilnej verzii. Za jeho chod a údržbu zodpovedá určený pracovník UAKOM-u UMB.

Obsah

Základné pojmy	3
Postup pri tvorbe e-kurzu	3
Vytvorenie e-kurzu na e-learningovom portáli UMB	4
Označovanie e-kurzov	5
Obsah a štruktúra e-kurzu.....	5
Formáty e-kurzov a povinné prvky	7
Finalizácia, evaluácia, archivácia a zverejnenie e-kurzu pre potreby projektu RIFV	10
Príloha A.....	12
Príloha B1	13
Príloha B2.....	14
Príloha B3.....	15
Príloha C.....	16
Príloha D.....	17

Základné pojmy

Predmet	Predmet (alebo časť predmetu) vyučovaný v dennom alebo dištančnom štúdiu na UMB, majúci svojho garanta a informačný list predmetu, alebo kurzy, ktoré sa neviažu k akreditovanému študijnému programu, ale sú poskytované univerzitou.
E-learningový kurz (e-kurz)	Základný nástroj e-learningu, prostredníctvom ktorého sa uskutočňuje: distribúcia študijného obsahu, vytváranie aktivít, komunikácia medzi študentmi a pedagógmi, riadenie vzdelávacieho procesu.
Tvorca kurzu	Osoba, ktorá vytvára e-kurz tým, že aplikuje didaktické zásady do prostredia LMS. Navrhuje štruktúru e-kurzu, vytvára študijný obsah a aktivity v e-kurze. Tvorcom e-kurzu v projekte RIFV môže byť každý pedagogický pracovník UMB, ktorý pracuje na plný alebo čiastočný úväzok na jednej z piatich fakúlt UMB: Fakulte prírodných vied, Fakulte humanitných vied, Ekonomickej fakulte, Pedagogickej fakulte a Fakulte politických vied a medzinárodných vzťahov. Mimo projektu môže e-kurzy pre potreby VirtUniUMB vytvárať každý pedagogický pracovník UMB, ktorý pracuje na plný úväzok, na čiastkový úväzok alebo na pracovnú dohodu.
Tútor kurzu	Usmerňuje, riadi, verifikuje, hodnotí, komunikuje so študujúcimi, vedie prezentačné tutoriály. Môže byť totožný s tvorcom kurzu.

Postup pri tvorbe e-kurzu

E-kurz obsahovo zodpovedá jednej z nasledujúcich možností:

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť/Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

1. Je alternatívnou formou podávania vzdelávacieho obsahu predmetu z akreditovaného študijného programu UMB študentom. E-kurz je preto vždy priradený konkrétnemu predmetu (povinnému, povinne voliteľnému alebo výberovému).
2. Je alternatívnou formou podávania určitej časti vzdelávacieho obsahu predmetu z akreditovaného študijného programu UMB študentom. To znamená, že výučbový obsah jedného predmetu môže byť rozdelený do viacerých samostatných e-kurzov.
3. Je e-kurz, ktorý sa neviaže na žiaden akreditovaný študijný program a ide nad rámec akreditovaných študijných programov. Takýto kurz musí mať v sebe informáciu v úvodnej téme explicitne uvedené, že za kvalitu obsahovej náplne zodpovedá ich tvorca. Takýto e-kurz je umiestnený v špeciálnom podadresári VirtUniUMB.

Vytvorenie e-kurzu na e-learningovom portáli UMB

Na začiatku vytvorí prázdny e-kurz správca VirtUniUMB s minimálnym nastavením (názov, kód, formát, ktorého súčasťou je dohodnutý názov e-kurzu) a priradí ku e-kurzu tvorcovi e-kurzu. V počiatočnej fáze projektu budú vytvorené všetky e-kurzy na základe podkladov z projektu.

Od 1. 1. 2014 dôjde k vytvoreniu nového e-kurzu na základe žiadosti, ktorú vo forme elektronickej správy zašle žiadateľ pracovníkovi poverenému správou VirtUniUMB a pracovníkovi príslušnej fakulty, ktorý je poverený oblasťou e-learningu. Elektronická správa musí minimálne obsahovať:

- názov e-kurzu (ktorý uvedie tvorca e-kurzu),
- anotáciu e-kurzu (predmetu),
- meno a priezvisko tvorcov e-kurzu aj s ich e-mailovými adresami,
- fakultu a katedru, ktorej bude e-kurz v VirtUniUMB pridružený.

Tvorca e-kurzu disponuje plným právom meniť všetky nastavenia e-kurzu a tým aj za ne zodpovedá.

Označovanie e-kurzov

E-kurzu je priradený názov, ktorý uvedie tvorca e-kurzu. (Obr. 1 – Celý názov e-kurzu). V prípade, že e-kurz korešponduje s predmetom, ktorý figuruje v akreditovanom študijnom programe, uvedie zhodný názov.

Keďže kód e-kurzu slúži len pre potrebu vnútornej identifikácie e-kurzov, kód e-kurzu určuje tvorca kurzu alebo administrátor. V prípade, že e-kurz korešponduje s predmetom figurujúcim v akreditovanom študijnom programe, použije sa ten istý kód, aký je uvedený pri predmete v akreditovanom študijnom programe (Obr. 1 – Skrátené meno e-kurzu), inak kód určí administrátor.

Ak sa použije kód zo študijného programu a ten istý e-kurz je priradený totožným predmetom pre dennú aj externú formu štúdia, e-kurzu je priradený kód predmetu určenému pre dennú formu štúdia. Ak sa e-kurz poskytuje viacerým študijným programom, potom je na tvorcovi e-kurzu, aby určil ktorý študijný program má prioritu.

Obr. 1 Označovanie e-kurzov

Obsah a štruktúra e-kurzu

V maximálne možnej miere sa ponecháva voľnosť tvorcom e-kurzu v oblasti voľby štruktúry a formátu e-kurzu a aj formy a rozsahu podávaných výučbových informácií.

Tvorca e-kurzu zodpovedá v plnom rozsahu za obsahovú náplň e-kurzu a použitú metodiku. Obsah výučbových elementov v e-kurze má korešpondovať s cieľom a obsahom predmetu alebo

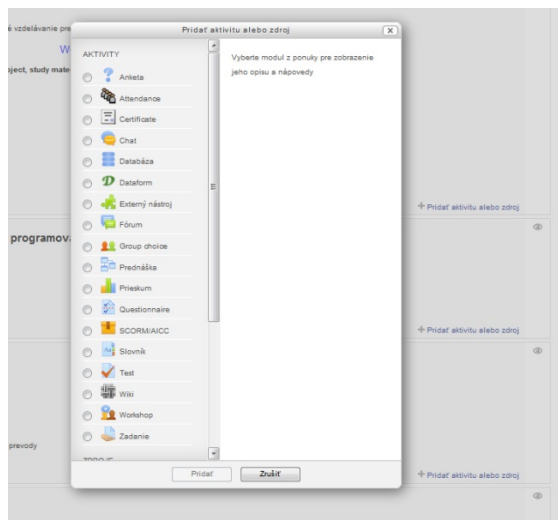
časti predmetu, pre ktorý je určený. Kvalita výučbového obsahu e-kurzu musí byť minimálne na úrovni učebného textu alebo výučbového video/audio záznamu alebo elektronickej prezentácie.

Obsah e-kurzu pozostáva z nadpisov, informačných textov a výučbových elementov. Typy výučbových elementov, ktoré sú k dispozícii pre tvorcov e-kurzov v LMS Moodle sa delia na dve základné skupiny:

- aktivity,
- zdroje,

ktorých zoznam je možné nájsť pri otvorení ponuky *Pridať aktivitu alebo zdroj* v režime upravovania e-kurzu (*Obr. 2*). Ich ponuka sa mení v závislosti od aktuálne nainštalovanej verzie LMS Moodle. Tvorca e-kurzu s nimi narába podľa vlastného uváženia. Spravidla sa ponuka typov výučbových elementov rozširuje podľa aktuálnych požiadaviek tvorcov e-kurzov a to po vzájomnej dohode so správcom VirtUniUMB. Medzi najčastejšie používané zdroje a aktivity v prostredí LMS Moodle sú moduly: *Súbor*, určený na prezentovanie obsahu účastníkom e-kurzu a modul *Test*, do ktorého sa pridávajú otázky spravované v banke otázok. Pri tvorbe testu sa odporúča využívať čo najmenej otvorených otázok v opačnom prípade nie je možné zabezpečiť automatickú evalváciu výsledného testu.

Obr. 2 Typy výučbových elementov

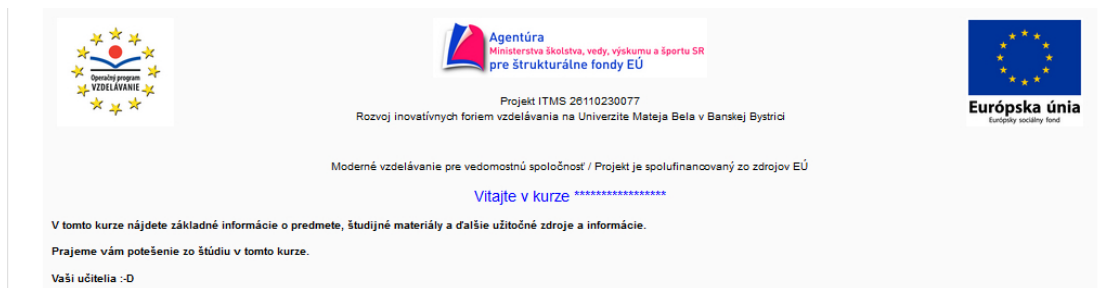
Formáty e-kurzov a povinné prvky

E-kurz má *týždenný formát (Príloha B1)*, *klasický tematický formát (Príloha B2)* alebo *tematický formát zameraný na vyučovacie aktivity (Príloha B3)*. Výber šablóny e-kurzu je ponechaný na samotného tvorca. V budúcnosti bude vytvorená jednotná šablóna pre e-kurzy UMB, ktorá však nebude pre tvorcov záväzná.

Pre potreby projektu je povinné, aby každý e-kurz ktorý je vytváraný s podporou projektu RIFV, mal v úvode umiestnenú jednotnú informačnú hlavičku projektu. Umiestnenie hlavičky do nahlásených e-kurzov zabezpečí správca VirtUniUMB. Tvorca e-kurzu aktualizuje hlavičku tak, aby bola v súlade s názvom e-kurzu (Obr. 3). Posledné tri riadky hlavičky si môže tvorca e-kurzu upraviť podľa vlastného uváženia potreby.

Projekt
Rozvoj inovatívnych foriem vzdelávania na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici
ITMS 26110230077

Obr. 3 Povinná hlavička

V prípade záujmu je možné html kód hlavičky nájsť na stránkach projektu RIFV. Kód po uložení do schránky (napr. CTRL + C) sa vloží do záhlavia e-kurzu tak, že sa zapne upravovanie zhrnutia e-kurzu, zobrazenie editora sa prepne do HTML zobrazenia (ikonka HTML), do novo otvoreného okna sa prekopíruje kód (CTRL + V). Potom sa kliknite na tlačidlo „aktualizovať“ a upraví sa text hlavičky podľa potreby (*pozri Príloha A*).

Prvky e-kurzu v týždennom formáte¹

Povinné	V úvodnej téme obsahuje: úvodné informácie o e-kurze (definícia cieľov e-kurzu, obsahu e-kurzu a podmienok na úspešné ukončenie e-kurzu). Každý týždeň obsahuje primeraný výučbový obsah (handout prednášky, podklady k cvičeniam, videá a pod.).
Odporúčané	V úvodnej téme obsahuje: diskusné fórum. Jednotlivé týždne obsahujú harmonogram aktivít (obsah prednášky, cvičenia, upozornenie na termín písania testu a pod.).

Prvky e-kurzu v klasickom tematickom formáte²

¹ <https://lms2.umb.sk/mod/url/view.php?id=19602> (alebo Príloha B1)

² <https://lms2.umb.sk/mod/url/view.php?id=19600> (alebo Príloha B2)

Povinné	V úvodnej téme obsahuje: úvodné informácie o e-kurze (definícia cieľov e-kurzu, obsahu e-kurzu a podmienok na úspešné ukončenie e-kurzu). Jednotlivé témy obsahujú primeraný výučbový obsah (handout prednášky, podklady k cvičeniam, videá a pod.).
Odporúčané	V úvodnej téme obsahuje: diskusné fórum, časový harmonogram e-kurzu (plán prednášok a cvičení v jednotlivých týždňoch trvania e-kurzu, termíny odovzdania domácich úloh, zaslania seminárnych prác, termíny písania testov a pod.). Každá téma obsahuje zhrnutie preberaného učiva.

Povinné prvky e-kurzu v tematickom formáte zameranom na vyučovacie aktivity³

Povinné	V úvodnej téme obsahuje: úvodné informácie o e-kurze (definícia cieľov e-kurzu, obsahu e-kurzu a podmienok na úspešné ukončenie e-kurzu). Jednotlivé témy (prednášky, cvičenia) obsahujú primeraný výučbový obsah (handouts prednášok, podklady k cvičeniam, videá a pod.). Každá prednáška (cvičenie, ...) obsahuje zhrnutie preberaného učiva.
Odporúčané	V úvodnej téme obsahuje: diskusné fórum, časový harmonogram e-kurzu (plán prednášok a cvičení v jednotlivých týždňoch trvania e-kurzu, termíny odovzdania domácich úloh, zaslania seminárnych prác, termíny písania testov a pod.).

V úvodnej téme e-kurzu sa okrem toho odporúča zaradiť:

- privítanie,
- obsah kontaktných prednášok a cvičení,
- vstupný a výstupný test, v ktorých si študenti overia svoj progres,

³ <https://lms2.umb.sk/mod/url/view.php?id=19601> (alebo Príloha B3)

- dotazník, ktorý slúži na spätnú väzbu o spokojnosti s priebehom štúdia v e-kurze a kvalitou poskytovaných informácií, atď.

Finalizácia, evaluácia, archivácia a zverejnenie e-kurzu pre potreby projektu RIFV

Po dokončení prác na e-kurze, ktorý sa vytvára mimo dosahu študentov v priestore VirtUniUMB, tvorca e-kurzu oznámi ukončenie práce pracovníkovi zodpovednému za aktivitu 2.1 v projekte RIFV. Ten určí dvoch posudzovateľov z radov expertov, ktorí potvrdia splnenie minimálnych požiadaviek na e-kurz podľa požiadaviek tohto manuálu. Výsledky overenia splnenia podmienok pre tvorbu e-kurzu sú písomne potvrdené podpisom na prílišnom tlačive (*Príloha C*). O výsledku je tvorca upovedomený elektronickou správou.

Následne je vytvorená záloha e-kurzu pre potreby projektu povereným pracovníkom UAKOM-u.

Na požiadanie tvorca e-kurzu môže byť e-kurz zároveň prekopírovaný do ostrej prevádzky VirtUniUMB, kde je sprístupnený študentom.

Odborná recenzia e-kurzu nie je vykonávaná. Preto v prípade požadovania pridelenia ISBN sa postupuje podľa príslušnej smernice UMB.

Vypracovali:

RNDr. Pavol Kráľ, PhD.

doc. RNDr. Vladimír Janiš, CSc.

Mgr. PaedDr. Vladimír Siládi, PhD.

doc. Ing. Ján Hudec, CSc.

Mgr. Ľuboš Balážovič, PhD.

Schválil:

RNDr. Daniel Kubinský, PhD.

V Banskej Bystrici, 11. 03. 2015

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť/Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Príloha A

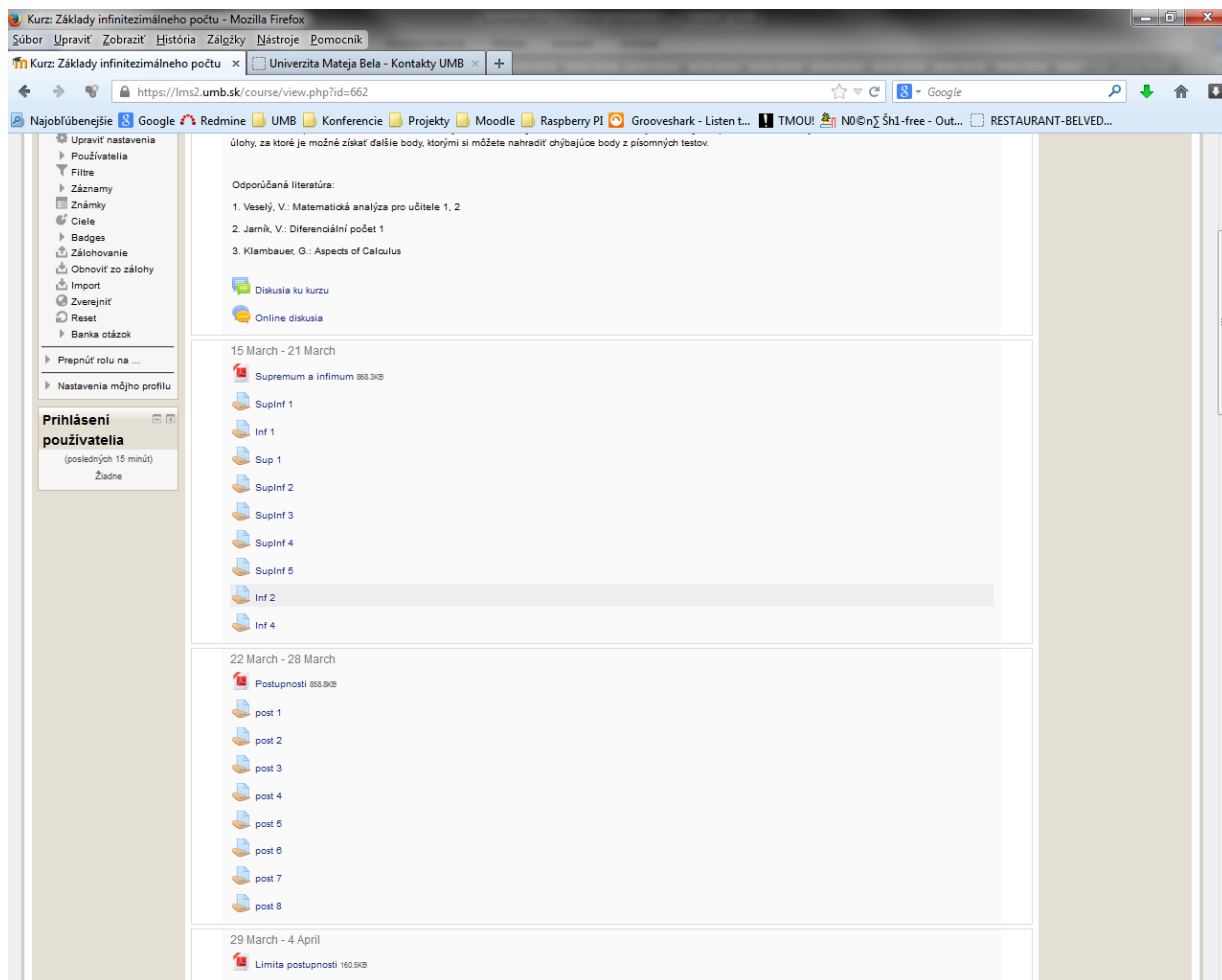
HTML kód hlavičky

```
<table style="width: 100%;" border="0" cellpadding="1" cellspacing="1">
<tbody>
<tr>
<td valign="top" width="25%"></td>
<td valign="top" width="50%">
<p align="center"><span style="font-size: small;" size="2"></span></p>
<p align="center"><span style="font-size: small;" size="2">Projekt ITMS
26110230077<br />Rozvoj inovatívnych foriem vzdelávania na Univerzite
Mateja Bela v Banskej Bystrici</span></p>
</td>
<td valign="top" width="25%">
<p align="right"></p>
</td>
</tr>
</tbody>
</table>
<p align="center"><span style="font-size: small;" size="2">Moderné
vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo
zdrojov EÚ</span></p>
<p align="center"><span style="color: #0000ff; font-size: large;"
color="#0000ff" size="4">Welcome to the course
*****</span></p>
<p><strong>V tomto kurze nájdete základné informácie o predmete,
študijné materiály a ďalšie užitočné zdroje a informácie.</strong></p>
<p><strong>Prajeme vám potešenie zo štúdiu v tomto kurze.</strong></p>
<p><strong>Vaši učitelia :-D</strong></p>
```


Príloha B1

Ukážka e-kurzu s tematickým formátom zameraným na vyučovacie aktivity

The screenshot shows a Moodle course interface in a Mozilla Firefox browser. The course title is 'Kurzy: Základy infinitezimálneho počtu'. The page is organized into sections:

- Odporúčaná literatúra:**
  1. Veselý, V.: Matematická analýza pro učitele 1, 2
  2. Jamík, V.: Diferenciální počet 1
  3. Klambauer, G.: Aspects of Calculus
- 15 March - 21 March:**
  - Supremum a infimum 863.308
  - SupInf 1
  - Inf 1
  - Sup 1
  - SupInf 2
  - SupInf 3
  - SupInf 4
  - SupInf 5
  - Inf 2
  - Inf 4
- 22 March - 28 March:**
  - Postupnosti 883.908
  - post 1
  - post 2
  - post 3
  - post 4
  - post 5
  - post 6
  - post 7
  - post 8
- 29 March - 4 April:**
  - Limita postupnosti 160.908

On the left side, there is a navigation menu with options like 'Upraviť nastavenia', 'Používateľia', 'Záznamy', 'Známky', 'Ciele', 'Badges', 'Zálohovanie', 'Obnoviť zo zálohy', 'Import', 'Zverejniť', 'Reset', and 'Banka otázok'. Below the menu is a 'Prihláseni používateľia' section showing 'Žiadne' users.

Príloha B2

Ukážka e-kurzu s klasickým tematickým formátom

Ukážka kurzu s klasickým tematickým formátom

Názov kurzu

 Diskusné fórum

 Úvodné informácie o kurze
Definícia cieľov kurzu, obsahu kurzu a podmienok na úspešné ukončenie kurzu.

 Časový harmonogram kurzu
Informácie o jednotlivých týždňoch kurzu, náplni prednášok a cvičení, konaní testov, termínoch odovzdania domácich úloh a pod.

Téma 1
Názov témy
Zhrnutie obsahu témy

 Materiály k téme č. 1
Adresár obsahujúci materiály k téme č. 1 (prezentácie a pod.).

 Materiály k téme č. 1 13.1KB
Alternatívne môžete vkladaf priamo súbory vo vhodnom formáte (pdf, docx, pptx atď.), videá a pod.

Téma 2
Dalšie témy si vyučujúci pridá podľa potreby

Téma 3

Téma 4

Téma 5

Téma 6

Téma 7

Príloha B3

Ukážka e-kurzu s tematickým formátom zameraným na vyučovacie aktivity

Ukážka kurzu s tematickým formátom zameraným na vyučovacie aktivity

Názov kurzu

 Diskusné fórum

 Úvodné informácie o kurze
Definícia cieľov kurzu, obsahu kurzu a podmienok na úspešné ukončenie kurzu.

 Časový harmonogram kurzu
Informácie o jednotlivých týždňoch kurzu, náplni prednášok a cvičení, konaní testov, termínoch odovzdania domácich úloh a pod.

Prednášky

 Prednáška č. 1 - názov prednášky
Adresár obsahujúci materiály k prednáške č. 1 (prezentácie a pod.).

 Prednáška č. 2 - názov prednášky
Pri každej prednáške je potrebné zhrnúť jej obsah.

 Prednáška č. 3 - Názov prednášky 13.1KB
Alternatívne môžete vkladaf priamo súbory vo vhodnom formáte (pdf, docx, pptx atď.), videá a pod.

Cvičenia

 Cvičenie č. 1
Platí to isté, čo v prípade prednášok.

Ďalšie témy si vyučujúci pridá podľa potreby. Napríklad domáce úlohy, testy, ukázkové testy, doplnujúce čítanie atď.

Téma 4

Téma 5

Téma 6

Téma 7

Príloha C

Potvrdenie o splnení náležitostí e-learningového kurzu

Posúdenie splnenia požiadaviek na e-learningový kurz pre VirtUniUMB

E-kurz: .....

autora (autorov): .....

po formálnej stránke

- spĺňa
- nespĺňa

minimálne požiadavky interného manuálu o tvorbe e-learningových kurzov VirtUniUMB. Preto navrhujem, aby bol e-kurz:

- zverejnený vo VirtUniUMB
- vytvorený nanovo
- doplnený o

V Banskej Bystrici, ...

_____
Podpis posudzovateľa

Posudzoval:.....

Príloha D

Sumár minimálnych pravidiel pre tvorbu kurzov v LMS Moodle

1. Kurz má týždenný (13 týždňov) alebo tematický formát.
2. V záhlaví kurzu sú uvedené informácie z listu príslušného predmetu alebo ich alternatíva (v prípade ak sa jedná len o časť predmetu alebo predmet nad rámec akreditovaného študijného programu), t.j. cieľ e-kurzu, osnova e-kurzu, odporúčaná literatúra, podmienky hodnotenia.
3. Podmienky absolvovania kurzu musia byť v súlade s jeho e-obsahom (t.j. pokiaľ má študent odovzdať ako výstup seminárnu prácu, musí byť v kurze aktivita Seminárna práca, pokiaľ má byť hodnotený testom, musí byť súčasťou kurzu test).
4. Každý týždeň (téma) obsahuje aspoň jeden študijný materiál typu *Zdroj*. Jeho rozsah je ekvivalentný rozsahu prednášky v kontaktnej forme štúdia. Výnimkou môže byť kurz zameraný čisto na praktické zručnosti. V takom prípade musí byť typ *Zdroj* nahradený dostatočným množstvom *Aktivít*
5. Kurz obsahuje aspoň 4 materiály typu *Aktivita*.
6. Kurz obsahuje hlavičku uvedenú na stránke projektu RIFV vo VirtUniUMB.

